

# LO CATALANISTA

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director.—Los originals no 's tornan

*Direcció, Redacció y Administració*  
*Travessia de la Rambla, n.º 12*  
**SABADELL**

**PREUS DE SUSCRIPCIÓ**  
 Sabadell . . . . . 2 rals al mes.  
 Fora . . . . . 8 » trimestre.  
 Un número sol. . . . . 1 »  
 Anuncis á preus convencionals.

OBRA NOVA

❖ **BOSQUEROLAS** ❖

Aplech de poesias per JAUME NOVELLAS DE MOLINS

ab una carta prólech de ERNEST MOLINÉ Y BRASÉS

Se ven al preu de **DOS pessetas** en lo Centre de Suscricions de Llorens Lladó, carrer de Sant Pau, núm. 4, Sabadell.

## LA CRISSIS INDUSTRIAL

Diguerem en nostre passat número, en un petit y deslligat article qual titol era *Als industrials catalans*, que en nostre concepte no es remey necessari pera combatre la crissis industrial que de molt temps nos aclapara, la unió dels fabricants al sol objecte de normalisar 'ls negocis á fi de que aquestos pugan ferse basats sempre ab la formalitat deguda dintre lo terreno comercial.

Pera probarho y usant la franquesa que 'ns caracteriza ab l'únic afany de ajudar en tot lo possible, com aixís ho hem fet y farem sempre, á la major prosperitat de nostra estimada Catalunya, se 'ns acut fernes las següents preguntas:

¿Es possible la unió dels fabricants tractantse de centres purament fabrils en los quals regna no mes que la exagerada y egoista competencia, filla en sa major part de la falta de consum y de la poca protecció que dona als industrials la aborrida política centralisadora?

¿En cas d'esser possible la tan decantada y enlluhernadora unió, fora prou pera fer desaparèixer las causas que avuy motivan la crissis?

En nostre concepte, no; y com no 'ns dol ni 'ns ha dolgut may parlar clar y sens subterfugis, quan del be de nostra terra 's tracta, comensarém pera demostrar que quan menos á Sabadell la tal unió es impossible.

¿Per qué? Ho havem apuntat ja en la primera pregunta.

La competencia, lo malehit afany de copiar y escarnir tot lo que fa 'l vehí, ab l' objecte, á voltas y casi sempre, de vendre mes barato sens mirar los perjudicis que á tots reporta, nos dona be massa la rahó per desgracia.

La falta de consum originada per la miseria que á tot Espanya ha portat la crissis agrícola, fa que imprescindiblement tinga de esser menos la producció y menos los beneficis y com no tots tenen prou cordura y moderació ó prous medis, pera guardar l' equilibri necessari en aquestos temps calamitosos, resulta d' aquí, bona part del desgabell dels negocis, quals conseqüencias tocan avuy nostres industrials en general.

Quan la venda falta y la producció sobra, quan la miseria ho invadeix tot privant als consumidors fins de lo mes necessari, quan los productes agrícols espanyols se veuen estancats y vensuts per l' espantosa importació extranjera, y en conseqüencia, arruinats y esmampaduts los pagesos; ¿qué se 'n treurá d' imposar condicions als industrials, qu' afanyosos de vendre y apremiats per la necessitat de colocar sos productes que s' apilotan en sos magatsems, ni reparablen medis, condicions, ni formalitat, cegats per la por de haver de saldar sas existencias.

¿Hi haurá valor pera exigir als fabricants que no haigin vengut en lo viatge á provincias lo que no poden vendre de cap manera mentres permetem que existeixi la crissis que en mal hora 'ns han portat los xerraíres de la política, s' exigirá, repetim, que no fabriquin res mes que lo demanat y per tal motiu tingan de tancar sas fàbricas, llansant al carrer sos trevalladors, com si no n' hi haguessin prou encare á la miseria?

Es precis que s' hi fessin y ho meditin be nostres primers industrials avans d' emprendre midas com aquestas. Es necessari que 's

convensin de lo que ja deurian estar convensuts fa temps, aixó es, que la crissis no l' ha produhida la seva desunió ó informalitat en los negocis, y per consegüent no es aquest lo remey que pot salvar l' industria.

En proba d' aixó, figuremnos per un moment que s' ha lograt la tan suspirada unió qu' es la segona pregunta que nos havem fet al comensar lo present article.

¿Hi hauria augment de producció quan tots estessin ben units?

¿S podria avalorar mes l' article essent mes formal lo viatge?

¿S evitaria per ventura que qui no te prou inteligencia industrial procurés per tots los medis copiar lo del mes inteligent y llensar per terra l' article que tant haurá costat d' estudiar, privant d' aquesta manera un profitós benefici á uns y altres?

No, porque, deixant apart lo viatge que en algo s' hauria millorat, la formalitat lograda fora purament moral, tota vegada que un augment de producció no l' tindrem fins que hi haigi qui consumeixi altre volta lo que consumia, ni los preus foran mes convenients pera tothom, ni la egoista competencia deixaria de existir, mentres la ruina de l' agricultura siga un fet y en tant deixem que la miseria s' apoderi d' Espanya.

Hi ha que desenganyarse; la crissis no es deguda á altre cosa que al poch patriotisme de las collas polítiques que s' engreixan ab nostre patrimoni, com procurarem demostrarho en lo próxim número.

## SECCIÓ POLÍTICA

Al últim s' ha votat ja l' *mensaje* y com es costum ls vots dels amichs han donat la rahó l' govern.

Pera conseguir aixó, que es com si diguessim no conseguir res, tota vegada que ja era sabut per endavant lo resultat, han necessitat los representants de la Patria, la friolera de trenta y pico de dias.

Lo parlament inglés ha presentat, discutit y aprobat lo seu *mensaje* ab un sol dia.

En Espanya s' enrahona y no s' executa.

En Inglaterra s' executa y no s' enrahona.

Consecuencias del clima segons uns.

Consecuencias dels sistemas polítichs segons altres.

Lo cas es que nosaltres estem condemnats á tenir per governants als xerraires centralisadors.

En un ball que va donar ultimament á Madrit l' embaixador del imperi de la Xina varen entrar alguns lladres que s' apoderaren de molts abrichs, entre ells, los dels ministres de la Governació y Foment.

Ja ni 'ls ministres estan segurs de lo que tenen.  
 A veure si algun dia s' endurán 'ls lladres lo ministeri en pés.  
 Aixís com aquest s' ha endut la riquesa del país.  
 Y vaigi una cosa per un altre.

Qui devia rebrer un bon disgust es l' embaixador de la Xina.  
 Perqué 'ls lladres lo van fer quedar com qui es.  
 Com un xino.

Diuen de Madrit que 'l Carnaval ha estat molt desanimat aquest any.  
 No podia succehir altre cosa.  
 Allá 'l Carnaval no te temporadas, hi es constantment.  
 Per aixó no es estrany qu' en l' época verdadera no tinga importancia.

Diu un periódich conservador que 'ls homes del seu partit no son cándidos.  
 ¡Y qu' han de ser!  
 'Ls cándidos son los qu' encara n' esperan alguna cosa dels partits politichs d' Espanya.

La Lliga Agraria ha presentat á las Corts Espanyolas algunas proposicions de importancia.

Llástima qué 'l Govern no convenintli las rebaixas que 's demanan farà 'l sort com de costum.

Nosaltres en lo lloch de la Lliga Agraria hauriam presentat no mes que una proposició.

La de que, qualsevulga que s' honri ab perteneixer en cap partit polítich dels que s' usen sigui condemnat á desterro.

No hi hauria necessitat allavors de mes proposicions.

Parlant *La Correspondencia* del decahiment del Carnaval en los carrers de Madrit, diu lo següent:

«Pot dirse que las personas de gust assistían ab alegria á presenciar la decadencia del alborot.»

Deuen esser las mateixas personas de gust que omplan las tribunas del Congrés quan hi han escándols parlamentaris.

'S veu que no volen que se 'ls hi fassi la competencia en las Plassas y carrers de la coronada vila.

Fa uns quants dias que no 's parla de crissis en los círcols madrilenys, qu' es ahont únicament s' ocupan d' aqueixas... tonterías.

No creyem que duri gaire.

Hi han correligionaris que van afamats y no es cosa de ferlos patir massa.

Y com qu' en Espanya las crissis políticas provenen de la gana es molt probable que hi siguem altre vegada.

Pujarán los que badallin y caurán los qu' están tips.

Y rodi la bola.

Lo senyor Romero Robledo que no pot estar may quiet, ha tractat en lo Congrés de l' assumpto Montpensier produhint ab sas revelacions un altre escándol dels que 'ns te ja tant acostumats lo sistema parlamentari.

Al contestarli 'l senyor Sagasta, digué ab tota formalitat las següents paraulas: «Per escalar lo poder, l' únich camí es lo Parlament y la opinió pública.»

Mes com que 'l Parlament fa lo que vol 'l govern, y l' opinió pública dels polítics es la dels caciques dels pobles que falsejan ab sa influencia las eleccions de diputats á Corts, d' aquí ve que 'l camí senyalat per 'n Sagasta, es l' ÚNICH EFECTIVAMENT per hont han pogut escalar lo poder los causants de la ruina d' Espanya.

D' altra manera no estarian ahont avuy están los homes, que, renegant de sa Patria, l' han entregada indefensa á l' explotació estrangera pera escarni y vergonya de la Espanya castellana.

---

## EDUART TODA

Dificilment sabriam esplicarnos si es un deute de gratitut ó una protesta d' admiració, lo que 'ns obliga á comensar lo present article ab lo nom del entussiasta y distingit catalanista Sr. Toda; perque si temps passat per sos escrits poguerem coneixer sa ilustració, avuy que gracias á sa estada entre nosaltres hem tingut ocasió de tractarlo personalment veyentnos distingits y honrats ab sa franquesa, nos veyém obligats á admirar son talent, á estimar son carácter y á agrahir sas obras. Prop seu hem recullit las impressions que guian nostre ploma al escriurer aquestas ratllas, desitjosos de fer coneixer á nostres lectors al que ha revelat á Catalunya, un tros de patria per ella casi ignorada al bell mitj del Mediterrá.

Estudiós per carácter y actiu per temperament, reuneix á sas condicions morals, las d' un ayre distingit, simpátich y atractivol, qualitats que al costat d' una naturalesa que 's subjecta á tota condició de vida, fan d' ell, lo serio diplomátich unas vegadas; l' atrevít excursionista, altres; l' infatigable observador las mes, y sempre lo curiós, entés y acertat investigador, pera traduhirse després en lo publicista del resultat de sos estudis.

Nou anys de residencia en lo continent Assiátich anant allá quan apenas contava vint anys, agregat á la Embaixada del Japó y des-empenyant lo consulat en Shanghai; li bastan pera ferse cárrech de sa historia, dominar son llenguatge, estudiar sas costums, sa lleyisla-ció, sos rituals, tot lo poble en fi, pera venir y ab destre ploma escriurer un llibre curiosíssim ultimament publicat á Madrid ab lo títol de *La vida en el Celeste Imperio*; lo sistema monetari d' una de sas regions, ocupa també sa atenció dedicanthi una obra escrita en inglés

l' any 1882, *Annam and its minor curreney* premiada per lo govern de la mateixa.

Retorna á Catalunya després de lo que podém anomenar tant llarch desterro, y sa visita á Poblet li dona lloch á deixar apuntadas en un llibre sobre l' antich Monestir sas notas de viatge y d' allí, passa á Egipte recorrent lo Cairo, la Nubia y la Libia, profitosa excursió, en la que després d' iniciarse en los misteris dels geroglífichs dels antichs monuments de tant estranyas terras, corona sos treballs ab lo descobriment de cinch *momias*, una de las quals porta á Madrid essent objecte d' una detinguda y erudita conferencia en lo Museo de la capital, en lo que hi figuran á mes, un riquíssim monetari y prop de 3000 objectes egipcis importats per ell. Los llibres titulats *Sesóstris*, *A través del Egipto*, *La muerte en el antiguo Egipto* y *SON NO TEM en Tebas*, son lo producte de tant arriscada com curiosa empresa.

Italia ab sas monumentals Pompeya, Nàpols, Mónaco y Roma, no escapa tampoch á sas investigacions qual resultat creyém no tardar á saborejar, tota vegada que demunt la taula del Sr. Toda poguérem veurer acopladas las notas referents á tant important pays.

Respecte á la isla de Sardenya, rés nos queda á consignar després de lo que coneixen nostres lectors per las conferencias donadas per dit Sr. sobre l' antigua colonia catalana y 'ns limitarém á recomanar son últim llibre *L' Alguer*, complerta historia y aplech de documents relatiu á aquest poble genuinament catalá.

Mes Eduart Toda no termina aquí; si en sa inteligencia hi caben estudis tant destres de observació com los fets en l' Assia, d' Historia, Numismática, Arqueologia y Egiptològichs en l' Egipte y d' investigació en l' Italia, també al compás d' un cor, gran per cert, que dins son pit batega, sa inspirada imaginació crea: Eduart Toda es poeta.

Las planas del desert que apenas ha petjat cap Europeo, las monumentals *pirámides*, los sepulcres, las voras del Nil, la grandiositat d' aquella regió plena de bellesas, ofereix á sa fantasía ricas imatges pera sos versos ahont hi escampa un doll de passió crua en aparença, tendre, dolça y melangiosa en lo fondo, qual sentiment, istil y forma nos recorda á Goethe considerant á la dona com un ser prou diví—si cap la paraula,—pera poder ser cantada sense necessitat d'



una abstracció ideal del plaer del amor y la bellesa de la forma que no son mes que la ingenua expressió del ànima y del cor respectivament; nos recorda al infortunat Becquer ab los elevats conceptes y magnífichs vols de fantasia y 'ns parla del malaguanyat Bartrina per son aparent pesimisme y atreviment. Mes ¡ay! Toda, amaga com notas íntimas sos versos en la cartera de viatge; apenas si 'ls llegeix á algun que altre de sos companys y difícilment deixa que ningú s' emporti una fulla de sa colecció, com hem pogut fer nosaltres ab la que 'n lo present número insertém.

Aquest es Toda; pocas horas fá que s' ha despedit de nosaltres ab lo crit de *à reveure* y eix crit en boca del que últimament ha vingut á representar á un tros de Catalunya d' allá Italia, s' ha aparellat al mateix crit d' un altre poble tan germá nostre com lo de Sardenya; la *Estudiantina Catalana* y Toda; aixó es: los catalans de Fransa y 'ls catalans d' Italia, al despedirse de nosaltres en lo mateix instant y desde 'l mateix tren que de nostre costat los allunyava, nos han deixat en lo fons del cor lo defalliment que sol deixari l' últim *adeu* dels sers que ab mies intrinsitat nostres cors volen. Ab llágrimas als ulls hem contestat, *fins á reveure* y tan de bo fos aviat per no deixarnos.

J. FREIXA Y COS.

Barcelona 8 de Febrer de 1888.

## NO VINGAS

Come not when I am dead.

TENNYSON.

No vingas á ma tomba, quan dins d' ella  
Lliurat sia mon cos á olvit etern,  
Aixugat l' amarch plor de ta párpella  
Y vésten lluny de mí, deixant al vent  
Y la pluja assotá 'l marbre pulit  
Que cobrirá mon llit.

Roda 'l mon y no pensis desgraciada  
Si nostre amor passat fou erro ó crim.  
Quan tú encara 't veurás aquí adorada  
Jo 'l darrer somni dormiré al abím  
Y malehiré ta vida desde allá

Si 'm vens á despertá.

EDUART TODA.

Caire 28 Janer 1885.

## LA GUERRA Y 'L LIBRE-CAMBI

### SON LOS ÚNICHS DESTRUCTORS DE L' AGRICULTURA

L' agricultura es sens dupte un dels trevalls ú ocupacions mes higiénichs y al mateix temps profitosos en temps de pau y en paissos que llurs governs s' ocupan en procurarlos la protecció que necessitan pera son desenrotllo. ¿Que mes ditxa pera l' honrat trevallador qu' arribar á la vesprada després d' haber guanyat lo seu jornal pera poder cubrir las atencions del día, que reunir-se ab s' aymada esposa y sos tendres fillets y comunicarse sas bellas impresions? ¿Hi ha felicitat mes complerta que la del honrat pagés cuan veu que sos trevalls corresponen á sos desitjos? Y no 's creguí que aquesta tranquil·tat sia sols temporal, no; per mes qu' hi ha qui pretent sostenir lo contrari. Dos cosas poden torbar aquesta felicitat y benestar: la guerra y 'l libre-cambi aquestos arts de destrucció y enemichs poderosos de l' avens y civilisació.

En lo moment que 's dona lo crit de guerra l' aspecte del camp presenta un cambi tant estrany que fins los llochs mes fértils y favorecuts pera la naturalesa se converteixen en esterils deserts. Las mares, las esposas, los fills, las plantas, las terras, lo bestiar y fins las eynas del conreu, tant es que perteneixen al reine animal, com al vegetal ó al inorgánich, se trova tot abandonat pels mateixos que tant los han volgut durant los llustrossos días de pau. Mes no acaba aquí la desgracia; sinó que, com á natural consecuencia, s' aumentan las contribucions, se roban los uns al altres, se perden las cullitas y per últim resultat ve la degradació social, puig se perden irremisiblement tant la religió, com l' amor al treball y las bonas costums y sentiments puig sabut es que tot aixó desapareix ab l' agitada vida de la campanya (1).

Comprenent aixó, just es que comensem á utilisar los elements destructors de la guerra. Tenim por exemple la *dinamita* utilisada en la guerra com á medi potent de destrucció; emplemla sols nosaltres per suplir las barrinadas en los desmunts de nostras carreteras y en las obras de nostres ports y camins de ferro; los canons que fins avuy

(1) Desgraciadament aixó hem pogut notar los que en estos últims anys hem tingut que recorre quasi tots los pobles de nostra honrada Catalunya.



ab sa veu atronadora y gitant ferro han sigut sols pera sembrar la mort y la ruina, apliquemlos ó convertimlos en instruments benéfichs, fentlos llensar á las distancias ó alturas que la ma del home n' hi pot arribar, los grans y llavors pera que per tot se hi pugui admirar las bellesas de la naturalesa (1).

Fem donchs qu' aquestos elements de destrucció se converteixin prompte en auxiliars del treball y unim nostras forsas materials ó intelektuals pera lograr lo desenrotllo de l' agricultura, puig molt ho necessita avuy en nostra desventurada patria y aixís poder conseguir y formar los solits fonaments del benestar de la societat; del contrari nostra existencia continuarà sent una série interminable de calamitats. En tot temps y en tots los paisos mitjanament administrats (menos 'l nostre) han sigut degudament respectats y considerats los homes dedicats á l' agricultura; imitém al menys á la antigua Roma, á la China, á la India y á la Turquía y no olvidém que sí avuy la Holanda figura en lo mapa d' Europa, es perque en son temps procurá protegir l' agricultura que ja la tenía perduda, y sapigué cultivar y fer llevar los terrenos que tenía erms establint los richs cultius que son avuy l' admiració d' altres nacions mes fértils y privilegiadas tant per son clima, com per son terreno.

Si nosaltres tinguéssim protecció agrícola ab las bonas condicions de nostre terra y clima, no fora tant lo número d' emigrants que se 'n van cada día á las Américas y á l' Africa en busca de pá que sa mare patria no 'ls pot dar per culpa d' aquells que no coneixen altre cosa que la Porta del Sol y la Castellana, que no s' ocupan en estudiar aquestas estadísticas que 'ns demostran lo poch que valen nostres grans, bestians y caldos, essent la causa que cada any aumenta lo número de propietats rurals embargadas per no poder pagar los impostos cada día mes creixents.

Si lo Sr. Figuerola s' hagués ocupat un moment en l' estudi d' aquest assumpto, molt facil l' hi hauria sigut veurer per ahont se perdía la nostra agricultura y hauria vist clarament que la *baraja administrativa* es la única que 'ns ha portat á la inmensa ruina que avuy deploreém.

En dihent que lo Sr Figuerola atribueix la pérdua ó 'l decandiment

---

(1) No 'm refereixo precisament á nostra terra, puig son pochs los llochs que no siguin cultivats y cuberts d' una bona vegetació.

de l' agricultura d' Espanya al abús ó vici de la *baraja*, ja n' hi ha prou per coneixer los graus de patriotisme de que tan blasona.

Nosaltres debem protestar d' aqueixas paraulas injuriosas é indignas, fer entendre que nostres honrats agricultors volen sols recobrar lo trevall que 'ls han pres ab los funestos tractats ab altres nacions mil voltas mes poderosas que la nostra per guanyar lo pá de sas familias, y acabar prompte ab aqueixa farsa, que fins avuy ha deixat sols á son pas la ruina y la miseria en camps qu' un día eran l' admiració de propis y estranys.

Consti que 'ls únichs destructors de nostra agricultura, sols poden ser en nostra terra, las guerras y 'l mal entés libre cambi.

F. CAMPILLÀ.

### BRINDIS

Tan es lo que m' embauma  
aquest concert d' amichs,  
que per brindá en eix día,  
per mi de goig sublim,  
no en copa cisellada.  
tampoch de cristall fi;  
sinó que, fent de copa  
mon cor, de goig ferit,  
brindá ab sanch de más venas  
voldria, no pas vi.

Donchs sense treva  
companys, brindém;  
vèssi la copa,  
bebém, bebém;

Que visca l' armonía,  
que vèssi sens parar,  
l' esbargo que 'l cor busca  
jamay trobi entrebanch,  
lo goig nos aconhorta,  
nos guia l' amistat,  
que creixi y que s' arrelli  
com roure de cent anys,  
perque torsar no puga  
lo baf del temporal.

Donchs sense treva  
companys, brindém;  
vèssi la copa,  
bebém, bebém;

Si 'ls nuvols se congrian,  
 y 'l tró feresch retruny,  
 si esclatan per la Patria  
 torrents de dols é insults,  
 y vessan vituperis,  
 y escarnis á curull;  
 quan brandi la campana  
 juntemnos com avuy,  
 que quan la mare plora  
 los fills no han d' esser muts.

Donchs sense treva  
 companys, brindem;  
 visca la Patria,  
 bebém, bebém.

Ressonan fins á l' ànima  
 del cor los esclafits,  
 los vincles que 'ns uneixen  
 per sempre han d' existir,  
 entant, companys, á l' hora  
 brindém ab goig sublim,  
 no en copa cisellada,  
 tampoch de cristall rich,  
 sinó ab lo cor, per copa,  
 y ab sanch, en lloch de ví.

Donchs sense treva  
 companys, brindém;  
 vessi la copa,  
 bebém, bebém.

ANTON DE P. CAPMANY.

## NOVAS

En los baixos de la Casa Consistorial hem vist exposat lo magnífich cartell anunciador de la próxima Exposició Universal de Barcelona.

Presenta un efecte sorprendent tant per la varietat y bona combinació de colors, com per la llimpiesa del dibuix, qu' es degut al llapis del aventatjat artista senyor Pellicer.

Dit treball es una bona mostra de l' altura á que, en nostra estimada Catalunya ha sabut col·locarse 'l cultiu del art.

Lo Consell General del "Centre Catalá" d' aquesta ciutat, en reunió celebrada lo pas-sat dijous, després de tractar de varis assumptos administratius, acordá celebrar la festa inaugural, del present curs, los días 3 y 4 del próxim mes de Mars.

Donats los valiosos elements ab que conta, es de suposar que dit acte revestirá gran importancia pera 'l catalanisme.

L'últim ball de disfressas que celebrá en la nit del passat dilluns, la societat del *Círculo Sabadellés* se vegé concorregut com pocas vegadas s'havía vist, regnanthi la animació que 's fa necessaria en aquesta classe de diversions.

Nostre estimat colega *La Papallona*, de Buenos Ayres, ha susprés temporalment sa publicació.

Sentim vivament tal suspensió y desitgem veurerlo apareixer de nou.

Hem rebut lo número III, corresponent al mes de Desembre de 1887 del *Butlletí Mensual* de la ASSOCIACIÓ D'EXCURSIONS CATALANA, contenint un variat y escullit sumari degut á la ploma de reputats escriptors catalans.

*De La Veu de Montserrat:*

"Hem vist la traducció provençal de *L'Atlántida*, que acaba de publicar en Joan Monné. Com distingit felibre, coneix perfectament las duas llenguas; la sua versió es molt fiel y al propi tems animada."

S'ha posat á la venda en la llibrería de Eudalt Puig de Barcelona la xistosa comedia en un acte y en vers, *Cop y volta*, escrita per lo jove y distingit poeta don Bonaventura Bassegoda. Com sabem nostres lectors aquesta obra fou estrenada ab brillant éxit en lo Teatro Catalá á darrers del any passat.

Lo govern húngar ha dirigit una comunicació oficial al president de la Exposició Universal, per conducte del delegat d'Austria, demanant que se 'ls hi reservi tota una galeria triangular del gran palau de la Industria y 'l Comerç, ab objecte d'exposar en ella 'ls productes que envihi Hungria á la Exposició barcelonina.

Diu nostre estimat colega *Lo Somatent* de Reus:

"Los pochos empleats catalans que quedavan en la Companyia de ferro-carrils del Nort han sigut despedits. Va comensar la campanya per uns quants, va seguir per la majoria y ha acabat ab la totalitat.

No s'han respectat ni competencias, ni antigüetat, ni serveys. Desde dalt se va donar l'ordre y s'ha sacrificat á tots los empleats que han tingut la desgracia de veure la primera llum en aquesta terra. Lo mer fet de ser fill de Catalunya sembla que desgraciadament ha de concitar odis.

Bon profit los hi fassi; pero tinguin present los que aixís obran que no s'olvidan de aquesta manera 'ls antagonismes, sino que, al contrari, s'avivan al foch de agravis injustos y fets d'una manera premeditada y sense rahó."

Se diu que á Barcelona van á comensar ab gran activitat las obras del monument á Clavé al objecte de poguerlo inaugurar pera la época de la vinent Exposició.

Ahir dissapte 's verificaren en la Catedral de Barcelona funerals en sufragi de donya Catarina Casals Mirambell, (e. p. d.) distingidísima artista que fou del teatro Romea y á la qual tan bellas creacions deu la Escena catalana, com recordarem al donar compte de la defunció de la senyora Mirambell.

S' ha constituït en Barcelona una empresa qual objecte es la confecció d' un gran llibre titulat *Catalunya*, que contindrà las biografias de catalans il·lustres y serà exposat en la futura Exposició Universal.

Ab lo títol de *Revista Calasancia*, hem rebut un quadern de 80 planas, elegantment imprés, qual sumari es: *Confesión; San José de Calasanz; Observaciones críticas sobre el Nuevo Salterio; Tradiciones históricas; Variedades; El Jubileo Sacerdotal de S. S.; Meteorología.*

Es una Revista mensual que publican á Madrid los sabis é ilustrats PP. de las Escuelas Pías, y que vivament recomaném als nostres compatricis, com ho han fet ja ab tota justicia los periódichs de la capital d' Espanya. Es una obra utilíssima en tots conceptes, qual fi es propagar la ensenyansa catòlica. Franca es la confesió que posa al principi: y dihem franca perquè es la nostra; aixó es, que en los assumptos que s' hi tractan, no hi haurà may res de política.

Aixís va be: fora aqueix corch malehit que malmet los cors mes notables y degrada en termes que, fins arriba á fer vendrer los sentiments mes elevats, convertint á la pobra Espanya en un cementiri ahont hi conduheix la crissis, la miseria mes espantosa.

Pels que desitjen suscriureshi, poden dirigirse al Administrador, Escuelas Pías, carrer de Hortaleza, Madrid: lo preu es de 11 pessetas l' any, y 6 l' semestre.

Copiém de nostre estimat colega *La Renaixensa* del dia 13, edició de la tarde:

"Grandiós cop de vista presentavan ahir los baixos del Hotel internacional, ab motiu de donarshi lo dinar de 800 cuberts als obrers que havían treballat en sa construcció, fins al moment de practicar-se la cuberta del mateix, sense haver ocorregut cap desgracia personal. Dos pendons de las quatre barras ocupavan lo lloch de preferencia en la fatxada central del edifici, en senyal de ser catalana dita gran obra, portada á cap en 53 días, desde l' 18 de Desembre en que 's comensaren los primers treballs.

Presidí l' acte lo senyor Rius y Taulet, tenint á sa dreta l' arquitecte, don Lluís Domenech y Muntaner, autor dels plans y director de la obra que 's festejava, y á sa esquerra al senyor Blat, en representació del Crèdit Espanyol. A una y altra part d' aquestos senyors hi havia 'ls contractistas y dependents d' aquestos.

Durant lo dinar, en lo que hi regnà la major armonia, la banda municipal, y la del regiment de Guipuzcoa, colocadas al primer pis, alternavan en la execució de pessas musicals, ab las que amenisaren l' acte.

Iniciá los brindis, don Joseph Miró, en nom dels contractistas, brindant per los obrers y demés persones que directament havían pres part en la grandiosa obra que celebravan y en especial per lo senyor Alcalde que la havia patrocinada ab tan d' entusiasme, sense lo qual no s' hauria pogut portar á cap.

Lo senyor Rius y Taulet s' aixecá pera reiterar los anteriors brindis é indicar que aixís com se diu de Jossué que havia deturat lo sol pera guanyar la batalla, en aquell lloch s' havia continuat la claror del dia ab la potent llum eléctrica, que permeté treballar sens interrupció en una obra que tant honra á Catalunya y als que la han projectada y realisada ab tan bon acort, que es ja la admiració de propis y estranys en los moments actuals.

Forts picaments de mans ressonaren per l' edifici al terminar los indicats brindis, pronunciats tots en llengua materna; després de lo qual fou entregat al senyor Alcalde un

mensatge encabessat ab la fatxada poli-cromada del edifici en construcció, ahont hi anavan continuats los noms dels contractistas y obrers que han pres part en la obra; y á continuació la següent carta:

"Excm. Sr. don Francisco de P. Rius y Taulet.—Barcelona 12 de Febrer de 1888.—Lo "Crédit Espanyol", cumplint ab la obligació que antigua costum li imposa, en la construcció d' aqueixa Fonda internacional, ha disposat en aplicació de la mateixa, que s' aboni á tots los obrers un jornal de *plus*, corresponent al día d' avuy y que podran fer efectiu demà en las oficinas que la Societat te establertas en aquesta obra.

Al pendre tal acort la Junta de govern del "Crédit Espanyol", cregué que ningú com V. E. estava indicat pera portar sa veu en aquesta festa del treball que tant merescudament presideix y á qual iniciativa 's deu la obra que la motiva.

Per aixó, en son nom, me dirigeixo á V. E. pregantli se digni anunciar á eixos obrers la gratificació ab que 'l crédito Espanyol premia sos serveys; ab lo qual obligará V. E. á eixa Societat, en qual representació li anticipo las gracias mes expresivas per lo senyalat obsequi, que complint son encàrrech, ha de dispensarli.

Rebi V. E. la mes sencera protesta de reconeixement y consideració que li ofereix.

Per lo Crédito Espanyol. —L' Administrador, Frederich Ribas."

Acabat lo dinar s' obsequiá á la premsa y á altrás personas ab un *lunch* servit per "La confianza" en lo primer pís. Las tres toyas que guarnian la taula foren remesas respectivament á las Autoritats, Civil, Militar y Popular.

Al donarse per terminat lo dinar, se donaren viscas á Catalunya y al senyor Rius y Taulet, que foren contestats y aplaudits unánimement."

La "Lliga de Catalunya" y 'l "Centre Escolar Catalanista" de Barcelona han rebut cartas afectuossíssimas del Director de la "Estudiantina Catalana" de Roselló.

Vegis la rebuda en la "Lliga de Catalunya":

"Perpinyá, 12 Febrer.—Al senyor don Pau Sans y Guitart, president de "La Lliga de Catalunya", á Barcelona.—Ilustre senyor: En la sessió d' ahir al vespre, la primera celebrada d' ensá del regrés de la Estudiantina Catalana de vostra gran ciutat, lo Comité administratiu de la mateixa, haventse enterat de la bellíssima y mes que tot fraternal recepció, que vos, senyor president y tots los socis de la "Lliga de Catalunya", nos haveu feta, m' ha encarregat donarvos las gracias mes senceras y mes expressivas, en son nom y en nom de tots los de la Estudiantina Catalana; y es lo que ara compleixo del modo millor que ho sápia, assegurantvos á tots la nostra mes viva afició y una regoneixensa que durará tant com nostra vida.

Sí, havém trobat nosaltres aprop vostre, además de galantíssima acullida, unas atencions y un carinyo com de germans, y may mes s' esborrarán de nostre esperit las amabilitats y 'ls obsequis de tota mena que 'ns haveu tan generosament prodigat tot lo temps que havém lograt passar en vostra capital.

Gracias, donchs, á vosaltres tots.

Que Deu vos guardi á tots y á vostras families, y visca sempre mes la "Lliga de Catalunya, ahont regna y floreix la vera fraternitat!

Vostre afectíssim servidor y amich, lo Director de la Estudiantina Catalana, *Justin Péprats, fill.*"

No reproduhim la dirigida al senyor don Narcís Verdaguer y Callís, president del "Centre Escolar Catalanista", per ser casi igual lo seu contingut.



Grat sobre manera 'ns es poder donar compte del afecte que existeix entre 'ls entusiastas catalanistas de l' altra banda dels Pirineus y ls bons catalanistas de la nostra banda; afecte que anirà creixent y arrelant en los dos païssos ab la comunicació frequent é íntima pera donar fruyt en son día.

Las verdaderas proposiciones de la Lliga Agraria elevadas á las Corts son:

Que 's fassin economías en los departamentos ministerials, fins á arribar á una nivellació real y positiva entre 'ls gastos ordinaris y extraordinaris y 'ls ingressos que resultin líquits en 'l pressupost actual per conceptes permanents.

Que percibeixi l' Estat en las aduanas los drets de consum sobre 'ls articles de menjar, beurer y cremar que procedeixin del exterior, abandonant tot lo producte d' aquest impost en l' interior als municipis que estimin necessari sa percepció pera nivellar sos pressupostos.

Que s' estableixi un impost general sobre totas las rendas de qualsevol classe que sian, y per lo qual, sense recarregar las que ja contribuïen al sosteniment dels serveys públics, y fins aliviant sos tipos actuals d' imposició, vinguin á tributar las que avuy disfrutan de completa exenció.

Que s' reformi la contribució industrial y de comers, principalment en los reglaments de sa aplicació.

Que 's substituïxi l' impost sobre la sal que percibeix l' Estat; ab arreglo á las tarifas de consums.

Que 's rebaixi á 77 milions la contribució per cultiu y ganaderia.

Y, que 's recarreguin los drets fiscals aranzelaris sobre 'ls articles de procedencia estrangera no compromesos en los tractats internacionals.

Aquest recàrrech deu arribar al tant per cent, que, tenint en compte las reformas aquí proposadas ó las que realisi 'l Govern, resulti encara necessari pera nivellar lo gravamen fiscal en lo cost dels articles importats y sos similars de procedencia nacional.

En la provincia de Cuenca s' han embargat aquest any disset mil fincas.

En Lugo sis mil.

En Burgos se troban amenassadas de apremi deu mil familias per pago de cédulas personals.

En Cádiz trenta mil.

En Zamora s' han autorisat en la setmana última siscentos nous embarchs per falta de pagos de contribució.

En Linares hi ha embargadas unas duascentas propietats pera vendres en subasta, per deutes de contribució territorial.

Suma y segueix.

## SECCIÓ RELIGIOSA

### PARROQUIA DE LA PURÍSSIMA CONCEPCIÓ

La congregació del Sant Cristó de la Bona Mort, practicarà aquesta tarde á las quatre los piadosos exercicis del Via-Crucis, ostentant la secció de portants la Imatge del Crucificat y cantant la Escolania, á cada estació, composicions degudas al Mestre Don Miquel Ferrer, Pbre.

Farà 'l sermó cuaresmal lo Rvent. P. Plàcit Vilarrubias, acabantse la funció ab l'adoració del Sant Imatge.

S'espera de tots los congregants l'assistència á tan solemnes actes.

## ANUNCI OFICIAL CAIXA DE ESTALVIS DE SABADELL

Han ingressat fins aquesta fetxa 4,436 pessetas procedentas de 357 impositcions, essent 12 lo número de nous imponents.

S'han tornat 7,077 pessetas 80 céntims á demanda de 30 interessats.

Sabadell 12 de Febrer de 1888.—Lo Director accidental, *Rafel Soler*.

## SECCIÓ DE ANUNCIS

### PERA 'LS MONTE-PIOS

Papeletas de cobro á 7, 8 y 9 rals milé, segons la classe del paper. 400 Estats, 80 rals; 1,000 Reglaments á 16 páginas, 35, 40 y 50 pessetas, segons la classe del paper.

*Imprempta de J. Comas, Capmany, 18.—Sabadell*

### FESTA INAUGURAL DEL CENTRE CATALÁ DE SABADELL

Contenint tots los discursos y poesías que 's llegiren en la vetllada inaugural de dit Centre y los més importants del dinar que tingué lloch lo día 27 de Mars últim.

De venda en lo Centre de suscripcions de D. Llorens Lladó, carrer de Sant Pau, número 4, Sabadell.—Preu 1'50 pessetas.

### TINTA COMUNICATIVA COLOR VIOLETA

Se fan Facturas, Cartas, Memorandums, Lletras y tota classe de documents.

Aquesta casa ha rebut grans colleccions de caracters pera tota classe de traballs y especialment pera targetas á varios colors.

IMPREMTA, CAPMANY, 18.—SUCURSAL, RAMBLA, 70

JOAN COMAS.—SABADELL

Imprempta y Encuadernacions de Joan Comas Faura, carrer de Capmany 18.—SABADELL